

Advies Herbegrenzing Zuid-Kennemerland zuid

Aanleiding

Voor Zuid-Kennemerland zijn verzoeken tot ontgrenzing van NNN in de binnenduinrand binnengekomen. Vanwege de overeenkomst in de vraag is hiervoor een samenhangend en onderbouwd antwoord nodig.

Doel

In dit document wordt een regionale visie gegeven op de mogelijkheden tot herbegrenzing van het NNN in het gebied tussen Aerdenhout en Vogelenzang.

Hierin wordt nader toegelicht in hoeverre de verschillende NNN begrensde gronden in dit gebied een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het NNN. De basis hiervoor zijn de inzichten uit eerder uitgevoerde ecologische beoordelingen (o.a. ontgrenzingsverzoeken) in deze regio en het door Sweco opgestelde ecologisch advies voor Zuid-Kennemerland (Ecologische visie binnenduinrand Zuid-Kennemerland; Sweco; 2021). In bovengenoemd advies zijn de potenties voor natuurontwikkeling in de binnenduinrand in dit gebied beschouwd, waaruit is gebleken dat de mogelijkheden binnen het gebied sterk verschillen. Deze gecombineerde inzichten resulteren in een regionaal herbegrenzingsadvies zoals te zien is in figuur 1.

Kader voor het advies

De ambities voor de natuur in de binnenduinrand liggen in (het herstel van) de volgende punten:

- Bijdrage aan de karakteristieke binnenduinrandnatuur met een klein zoekgebied;
- Benutting van het kwelwater uit de duinen en strandwallen;
- Veiligstellen van de kwaliteit van water en bodem;
- Natuurverbinding tussen duinen en landgoederen (voornamelijk de oost-west verbindingen) en de landgoederen onderling (noord-zuid);
- Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit.

Samenvatting advies

Vanuit deze ambities komen we, op basis van het ecologisch advies voor Zuid-Kennemerland, tot het voorstel, zoals verbeeld in figuur 1.

Figuur 1: Herbegrenzingsadvies Vogelenzang-Aerdenhout.

Groen = (rode en oranje vlakken) begrensd houden en inrichten.

Oranje = (rode vlakken) ontgrenzen en toevoegen aan BPL (Bijzonder Provinciaal Landschap).

Toelichting op het advies

Op hoofdlijnen blijkt dat de potenties voor de karakteristieke natuur groter zijn in het gebied grofweg ten noorden van Huis te Vogelenzang. De natuurambities voor de binnenduinrand (zoals eerder benoemd) zijn op deze percelen te realiseren. De mogelijkheden van de percelen meer naar het zuiden lijken bij realisatie als NNN niet veel groter dan met het huidige gebruik.

Dit heeft te maken met de gunstiger hydrologische omstandigheden in het noordelijk deel; de aanwezigheid van NNN en N2000 in de nabijheid die om een betere verbinding vragen; en de effecten van bestaand agrarisch grondgebruik voor de natuurpotenties.

Bijdrage aan de karakteristieke binnenduinrandnatuur met een klein zoekgebied

Hieronder worden de waarden verstaan die in de WKW (wezenlijke kenmerken en waarden; onderdeel van het planologische beschermingskader voor de NNN) voor de binnenduinrandgebieden worden beschreven (Z2 en Z5). Het betreft vooral wateren, droge en vochtige graslanden en (landgoed)bossen. Deze karakteristieke natuur met hoge waarden heeft slechts beperkte locaties waar de omstandigheden tot realisatie aanwezig zijn. In deze omgeving gaat dat om duinrellen, zoete plassen, vochtige graslanden en vochtige bossen.

Benutting van het kwelwater uit de duinen en strandwallen

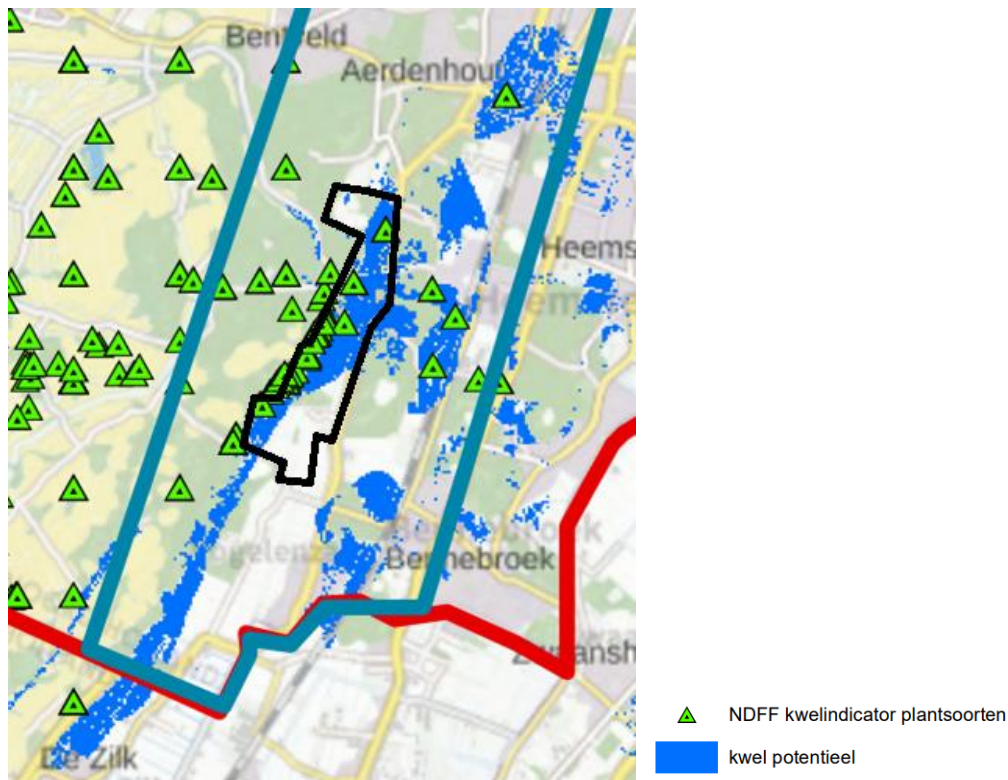
In het groen omlijnde gebied komt kwel voor die kansen biedt voor de karakteristieke natuur met een klein zoekgebied (zie aanwezigheid van kwelindicatoren op figuur 2). Het betreft dan kansen voor duinrellen, vochtige soortenrijke graslanden en vochtige (landgoed)bossen.

Verbetering van de natuurkwaliteit is hier mogelijk door aanpassing in de waterhuishouding. Dit is goed te combineren met de inrichting tot natuur. Ingezet wordt op vasthouden en benutten van het schone grondwater, in plaats van uitmalen van het duinwater en inbrengen van boezemwater. In de huidige situatie wordt de waterkwaliteit hier sterk beïnvloed door de inlaat van water vanuit de Leidsevaart.

Op de groen omlijnde percelen wordt, bij de natuurinrichting, ook ingezet op bijdragen aan de toekomstbestendigheid van het gebied. Met name voorraadbeheer voor drinkwater en de mogelijkheid voor het benutten van kwelwater.

Voor het ecologisch advies van Sweco is een kwelpotentie kaart verkregen, waarvan hieronder een uitsnede voor het gebied is weergegeven (figuur 2). Het gebied met potentiële kwel is veel groter, en de aanwezigheid van kwelindicatoren is in het deel tussen de duinen en Leyduin veel hoger dan ten zuiden van Leyduin. De aanwezigheid van deze indicatoren geeft aan dat kwel aanwezig is en aan het oppervlak komt.

Meer naar het zuiden zien we op de kaart vrijwel geen waargenomen kwelindicatoren meer terug en is de zone met potentiële kwel smal. De situatie in deze omgeving is afwijkend van de rest van de binnenduinrand van Noord-Holland. Door de aanwezigheid van diepe infiltratiekanalen in de Amsterdamse Waterleidingduinen, met een laag, vast waterpeil, wijkt het watersysteem af. De diepe kanalen trekken als het waren het water naar zich toe, waardoor het niet verder richting het oosten het gebied in trekt. Het oranje/te ontgrenzen gebied zit zodanig dicht tegen deze kanalen aan, dat kwelstromen in de binnenduinrand vrijwel geen kans krijgen. Hierdoor is een structurele verbetering in de waterhuishouding in dit gebied onwaarschijnlijk. Voor de huidige waterwinkkanalen bestaan de komende jaren geen plannen om ze te dempen om een meer natuurlijk waterpeil in de duinen mogelijk te maken. (mond. mededeling Jos van Brussel, senior beleidsadviseur water PNH). Het oranje gebied staat dus niet onder invloed van natuurlijke kwelwaterstromen en is daardoor minder kansrijk voor ontwikkeling tot kenmerkende duinzoom natuur.

Figuur 2: Kwelpotentieekaart uit het ecologisch advies van Sweco. Met zwart is het begrensde te houden gebied aangegeven.

Deze is verkregen uit een bureaustudie waarbij voornamelijk de hoogteligging is ingezet om het kwel potentieel te achterhalen. In werkelijkheid wijkt deze af van dit model door aanwezigheid van filtratiekanalen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Aanwezigheid van kwelindicatoren (aangegeven met een groene driehoek en verkregen uit de Nationale Databank Flora en Fauna) toont waar reeds kwel aan het oppervlak komt en tot bijzondere flora leidt.

Veiligstellen van kwaliteit van water en bodem

Om de ecologische mogelijkheden van de binnenduinstrand te benutten, is een lage belasting van voedingsstoffen en milieu vreemde stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen in bodem en grondwater belangrijk.

De belasting van mest en mineralen aan bodem en water is in het voorgestelde te ontgrenzen gebied waarschijnlijk groter dan in het begrensde te behouden gebied. Dit vanwege het grotere oppervlak en de intensiteit van het agrarisch gebruik (bollenteelt) in de directe, niet als NNN begrensde, omgeving.

Verbinding tussen duinen en landgoederen

De reeds gerealiseerde NNN bestaat in het westen uit open duin en duinbos, en in het oosten uit park- en stinzenbos op landgoed Leyduin. De groen omlijnde percelen spelen potentieel een belangrijke rol bij de verbinding tussen de duinen en landgoederen op de strandwal. Langs het oranje gebied ontbreken landgoederen waardoor een ecologische verbinding niet nodig is.

Landschappelijk en cultuurhistorische kwaliteit

De omgeving kent grote landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Hiermee dient rekening te worden gehouden bij de inrichting van natuur. In landschappelijk opzicht is in dit gebied sprake van de noodzakelijke open ruimten en vergezichten (bron: BPL). Gronden die wij voorleggen voor ontgrenzing, dragen in grote mate bij aan dit landschappelijke en cultuurhistorische karakter. Percelen zullen na ontgrenzing daarom worden omgezet tot Bijzonder Provinciaal Landschap BPL (gelijk aan de niet begrensde percelen in de omgeving).

Op percelen waar het bereiken van andere natuurambities niet mogelijk is (zoals in het met oranje aangegeven gebied), is NNN begrenzing dus niet noodzakelijk om de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten veilig te stellen. Zowel bij inrichting als natuur, als na ontgrenzing blijft de ambitie om vergezichten en open ruimten te behouden.